

'Oppasmoeders' leren kalveren van Tom Keuper de kneepjes van weidegang

Jong geleerd is oud gedaan

Zo jong mogelijk de wei in of zo lang mogelijk op stal? Voor beide opfokstrategieën zijn voor- en tegenstanders te vinden. Eensgezind zijn de twee kampen in de mening dat op melkveebedrijven met weidegang jongvee toch op z'n minst een paar maanden kennis moet maken met weiland.

tekst **Jelle Feenstra**

Stripgrazen bij Tom Keuper. De boer rolt de draad naar voren, waarna de kalfjes van vier maanden oud gretig aanvallen op de nieuwe strip

Elk facet in de bedrijfsvoering ademt gras bij 'Pure Grazer' Tom Keuper (34) in Megchelen. Koeien en gras worden er zo'n beetje één. Keuper is er dan ook een uitgesproken voorstander van dat koeien zo jong mogelijk moeten leren grazen. 'Zo veel mogelijk gras omzetten in zo veel mogelijk melkeiwit is waar het in de melkveehouderij om draait', luidt zijn filosofie. En dus kun je niet snel genoeg beginnen met het weiden van jongvee. De 115 koeien van Keuper (een combinatie van hf-, fh- en mrij-bloed) kalven af in februari en maart. De biest wordt gesepareerd en onbeperkt verstrekt. Na een week gaan de kalveren naar de groepshokken, waar ze kunstmelk, hooi en een beetje kalverkorrel krijgen. Na het spenen op gemiddeld acht weken gaan ze op weg naar hun eerste gras.

'Kalvercrèche' in boomgaard

De eerste graasdagen van Keupers kalveren hebben plaats in de boomgaard (0,27 hectare) naast de boerderij. Onder leiding van één of twee oudere koeien – doorgaans gaste dieren – leren ze de kunst van grazen. In deze 'kalvercrèche' zien de jonge dieren dat hun 'oppasmoeders' niet schrikken van een opvliegende houtduif of iets anders. Dan ook zet de boer al draaden, zodat ze leren wat stroomdraad is. 'Binnen een paar dagen zijn de kalveren volop gras aan het toppen.' 'De slagroom van de taart eten', noemt Keuper dat.

Na een paar dagen begint het serieuzere werk: stripgrazen in het weiland, met een voor- en achterdraad aan de raster spin. De kalveren, die een maand begeleiding krijgen van de oppasmoeders, krijgen tweemaal daags verse weide voorgeschoteld. 'Keep moving' is het credo. 'Nooit te lang op een strip blijven hangen.'

Met zijn graslandhoogtemeter stelt de boer wekelijks eenmaal de benodigde grashoeveelheid vast. Dat doet hij ongeveer op basis van de adviestabel van Wageningen UR (zie tabel 1). De in een mobiele trog bijgevoerde hoeveelheid brok blijft tot acht maanden stabiel: tweemaal daags een halve kilo per dier. Als pink moeten ze het zonder doen. Voor de rest is het systeem bij pinken hetzelfde. Via de drinkwaterbak krijgt het jongvee continu vers bronwater aangeboden.

Tot eind november, uiterlijk begin decem-

Het is goed om toekomstige koeien alvast een en ander van weidegang te leren

leeftijd	ds-opname per dier per dag
2,5 maand	3,5
6 maanden	5,7
12 maanden	7,3
18 maanden	8,7
24 maanden	9,9

Tabel 1 – Grasopname jongvee (bruto in kg droge stof bij onbeperkt weiden, bron: Wageningen UR)

ber lopen de kalveren in Megchelen buiten. Daarmee spot Keuper met alle wetten die voorschrijven dat de drogestofopname bij jongvee na september te laag is. ‘Dat los ik op door na half augustus niks meer te maaien. Daarmee zorg ik tot in het late najaar voor een aanbod van 5 kilo gras per kalf per dag met 900 kvem en 20 procent ruw eiwit. Meer heeft een kalf echt niet nodig.’

1000 gram groei per dag

Niet heel veel melkveehouders weiden hun jongvee in het eerste jaar, laat staan dat ze het voorbeeld van Keuper volgen. ‘Logisch’, vindt jongveespecialist Edwin van Werven van De Heus. ‘Jongvee tot een jaar kun je misschien ook maar beter niet weiden. Dat moet ruim 1000 gram per dag groeien. De risico’s dat het dat niet haalt, zijn vrij groot.’

Het Pure Graze-systeem van Keuper ziet Van Werven niet als representatief voor het gros van de melkveehouders. ‘Ik ben absoluut niet tegen weiden van jongvee, maar je moet wel economisch bezig zijn. Slecht gras, een wisselende en daardoor te lage voeropname, voldoende energie en eiwit, wormbesmettingen, te laat insemineren, het zijn zaken waar je met weiden al snel tegenaan loopt. De praktijk op veel melkveebedrijven is dat je zonder bijstu-

ring gewoon heel snel de bocht uitvliegt.’ Van Werven adviseert om jongvee in elk geval binnen te houden tot het drachtig is. ‘Het is de kunst om vaarzen op 24 maanden te laten afkalven. Dat scheelt 400 euro per vaars aan opfokkosten ten opzichte van de gemiddelde afkalfleeftijd in Nederland: ruim 26 maanden. Bovendien geven vaarzen die op precies twee jaar afkalven een hogere levensproductie en minder uitval.’

Van Werven laat er geen misverstand over bestaan dat hij enkele maanden weidegang voor drachtige pinken toejuicht, tenminste op bedrijven met weidegang. ‘Het is goed om de toekomstige koeien vast het een en ander te leren.’

Basisschool voor weidegang

Als het aan De Weideman ligt, gaat het jongvee al aanzienlijk eerder naar buiten. Elk kalf moet minimaal 200 dagen verplicht naar ‘de basisschool voor weidegang’. ‘Wie zijn koeien optimaal rendement uit weidegang wil laten halen, moet jongvee minimaal 200 weidedagen laten maken’, schrijft hij in zijn blog van 23 mei.

De Weideman is de ombudsman van de stichting Weidegang, een initiatief van verschillende spelers in de zuivelketen om weidegang voor melkkoeien te stimuleren. Hij adviseert melkveehouders om kalveren vanaf vier tot zes maanden naar buiten te sturen, maar wel uiterlijk tot 1 september. De drachtige pinken mogen langer buiten lopen, als maar wordt gezorgd voor voldoende versgrasaanbod (zie tabel 1).

Voor wat betreft het eiwit: kalveren vragten gras met een ruw eiwit van 16 tot 18 procent, voor pinken volstaat 15 procent ruw eiwit, zo stelt De Weideman. Voor

Tom Keuper weidt kalveren vanaf acht weken

alle jongvee geldt het advies om zes weken voor beweiding en vier weken daarna te enten tegen longworm.

Blokafkalven makkelijker

Terug naar Keuper. Zijn bedrijfsvoering is gebaseerd op ‘zo natuurlijk mogelijk’ werken. De filosofie is dat veel gangbare jongveeopfokproblemen dan vanzelf verdwijnen. Insemineren op de langste dagen geeft de meeste kans op succes. In het voorjaar krijg je de sterkste kalveren en door die zo veel mogelijk buiten te laten weiden, creëer je gezonde, sterke dieren die makkelijk afkalven en een stootje kunnen velen, denkt hij.

Van de vaarzen op zijn bedrijf kalft 60 procent af op 23 maanden. Gemiddeld kalven de vaarzen van Keuper keurig op de door de voerleveranciers aanbevolen 24 maanden. ‘Als ik zeg dat we ons jongvee preventief noch curatief ontwormen, geloven collega’s me niet. Ik kan dat begrijpen, omdat zij heel anders werken. Jaarrond laten kalven in combinatie met standweiden is lastiger te managen. Blokafkalven, het zogenoemde afkalven van nagenoeg de hele veestapel in dezelfde periode, in combinatie met stripgrazen maakt jongveeopfok een stuk gemakkelijker en plezieriger.’